

Struktura zaměstnanosti v České republice

Obsah

1	Vybrané základní údaje pro Českou republiku	2
2	Struktura zaměstnanosti	3
2.1	ZASTOUPENÍ PROFESNÍCH TŘÍD V ČR – PODLE CZ-ISCO	4
2.2	ZAMĚSTNANOST VE VYBRANÝCH ODVĚTVÍCH V ČR – PODLE CZ-NACE	6
2.3	STRUKTURA ZAMĚSTNANÝCH PODLE POSTAVENÍ V ZAMĚSTNÁNÍ V ČR – PODLE CZ-ISCE	8
2.4	VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA ZAMĚSTNANÝCH V ČR – PODLE CZ-ISCED	10

1 Vybrané základní údaje pro Českou republiku

Tab. 1: Vybrané základní údaje pro rok 2020

Ukazatel	Česká republika
Počet obyvatel k 31.12.2020	10 701 777
Průměrný věk obyvatel v roce 2020	42,6%
Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15-59 let	
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel	79,2%
Podíl ekonomicky aktivních mužů	85,5%
Podíl ekonomicky aktivních žen	72,6%
Údaje o nezaměstnanosti (rok 2020; zdroj VŠPS)	
Míra nezaměstnanosti	2,7%
Míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 20-24 let	6,5%
Míra nezaměstnanosti u lidí se základním vzděláním a bez vzdělání	10,4%
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných	21,4%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Užitečná webová stránka: <http://www.statnisprava.cz/>

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019 - 2023: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodobě-zamery-cr>

2 Struktura zaměstnanosti

Pro popsání struktury zaměstnanosti v České republice a při porovnání struktur zaměstnanosti jednotlivých krajů jsou použity čtyři národní klasifikace, které vycházejí z mezinárodních klasifikací.

- Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO¹ je založena na dvou hlavních principech, a to na druhu pracovního místa a na úrovni dovedností. V tomto srovnání jsou z CZ-ISCO převzaty hlavní třídy profesí.
- Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE² dělí ekonomické činnosti tak, že každé ekonomicky aktivní jednotce přiřazuje kód NACE. Zde se využívá první úroveň klasifikace CZ-NACE, která se označuje alfabetským kódem.
- Klasifikace CZ-ISCE³ definuje postavení v zaměstnání. Pro účely zpracování tohoto shrnutí jsou z klasifikace převzaty skupiny, a to v podobě, ve které s nimi pracuje Český statistický úřad.
- CZ-ISCED⁴ je klasifikace vzdělání, která uspořádává vzdělávací programy a jejich odpovídající kvalifikace do vzdělávacích úrovní a oborů. V tomto přehledu jsou využity úrovně ISCED.

Shrnutí

Téměř polovina zaměstnaných (47,9 %) spadá v ČR do hlavních **tříd profesí 1- 4 Střední a vyšší odborní pracovníci, úředníci**. Tyto třídy jsou relativně **nejčastěji** zastoupeny v **HI. m. Praha** (72,1 %) a relativně **nejméně** v **Karlovarském, Ústeckém, Jihočeském a Zlínském kraji** (méně než 40,0 %). Rozdíl mezi kraji s **nejvyšším** a **nejnižším** podílem ve **třídách 6 - 8 Kvalifikovaní dělníci a výrobci** je **vysoký** (27,0 p. b.). **Nejnižší** podíl najdeme v **HI. m. Praha** (12,0 %) a **nejvyšší** v **Kraji Vysočina** (39,0 %). Třída **9 Pomocní a nequalifikovaní pracovníci** je tvořena 6,0 %. V **Ústeckém kraji** je její podíl **nejvyšší** (9,6 %), **nejnižší** je v **HI. m. Praha** (3,4 %). (srovnání podle CZ-ISCO)

Celorepublikový průměr zaměstnanosti v **odvětví A – Zemědělství, lesnictví a rybářství** činí 2,6 %. V **HI. městě Praha** je jeho podíl **nejnižší** (0,2 %), **nejvyšší** je v **Kraji Vysočina** (6,4 %). Odvětví ze sektoru **B až F – Průmyslová a stavební odvětví** jsou v ČR zastoupena více než **třetinou zaměstnaných**. V **Libereckém a Zlínském kraji** je jejich podíl **nejvyšší** (48,1 %) a v **HI. městě Praha** **nejnižší** (16,6 %). Odvětví spadající do sektoru **služeb G až S** jsou v ČR zastoupena téměř **třemi pětinami zaměstnaných**. **Nejvyšší** podíl zaujímají v **HI. městě Praha** (82,9 %) a **nejnižší** (méně než polovina) v **Kraji Vysočina**, v **Libereckém a Zlínském kraji**. (srovnání podle CZ-NACE)

Největší skupina ekonomicky aktivních osob má v zaměstnání postavení **zaměstnanec** (83,1 %), **častěji ve službách** (49,0 %) než v průmyslu (32,2 %). Ve **dvanácti krajích** je alespoň **80,0 %** ekonomicky aktivních osob v **postavení zaměstnanců**. Relativně **nejméně** se jich nachází v **HI. městě Praha** a ve **Středočeském kraji** (pod 80,0 %). V **Libereckém a ve Zlínském kraji** pracuje **více** zaměstnanců v **průmyslu** než ve službách. Druhá nejpočetnější skupina jsou **pracující na vlastní účet**, v ČR se jich nachází 13,5 %. **Nejčastěji** se pracuje na vlastní účet v **HI. městě** (téměř pětina) a **nejméně** často v **Karlovarském a Pardubickém kraji** (desetina ekonomicky aktivních osob). (srovnání podle CZ-ISCE)

V rámci celé České republiky má **nejvíce zaměstnaných střední vzdělání s maturitou** (37,7 %) a **střední vzdělání bez maturity** (32,7 %). **Vysokoškolské vzdělání** má **pětina** (25,1 %) zaměstnaných a základní vzdělání pouze 4,6 %. Ve dvanácti krajích nepřesahuje podíl zaměstnaných **se základním vzděláním** 5% hranici. V **Ústeckém a Karlovarském kraji** však atakuje **10% hranici**. Relativně **nejvíce zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity** se nachází v **Libereckém, Ústeckém a Zlínském kraji** (téměř dvě pětiny), **nejméně** pak v **HI. městě Praha** (13,5 %). **Rozdíly** podílů zaměstnaných se **středním vzděláním s maturitou** jsou mezi kraji **minimální**. **Nejvíce** pracujících s **vysokoškolským vzděláním** se nachází v **HI. městě Praha** (46,2 %) a **nejméně** v **Karlovarském, Ústeckém** (méně než 15,0 %), a v **Libereckém, Jihočeském a Plzeňském kraji** (méně než 20,0 %). (srovnání podle CZ-ISCED)

¹ Více informací ke klasifikaci CZ-ISCO: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-zamestnani-cz-isco-n-4yhpe3xt8>

² Více informací ke klasifikaci CZ-NACE: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-ekonomicky-ch-cinnosti-cz-nace>

³ Více informací ke klasifikaci CZ-ISCE: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-postaveni-v-zamestnani-cz-icse>

⁴ Více informací ke klasifikaci CZ-ISCED: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-vzdelani-cz-isced-2011>

2.1 Zastoupení profesních tříd v ČR – podle CZ-ISCO

Klasifikace CZ-ISCO je národní statistická klasifikace, která vychází z mezinárodní klasifikace ISCO-08. Slouží ke sledování struktury zaměstnanosti. Jednotlivá zaměstnání jsou do jednotlivých hlavních tříd řazena podle podobnosti vykonávané práce a potřebné kvalifikace.

V rámci celé České republiky jsou relativně **nejčastěji zastoupeny** profesní třídy **3 Techničtí a odborní pracovníci** (17,5 %), **2 Specialisté** (16,9 %) a **7 Řemeslníci a opraváři** (16,0 %).

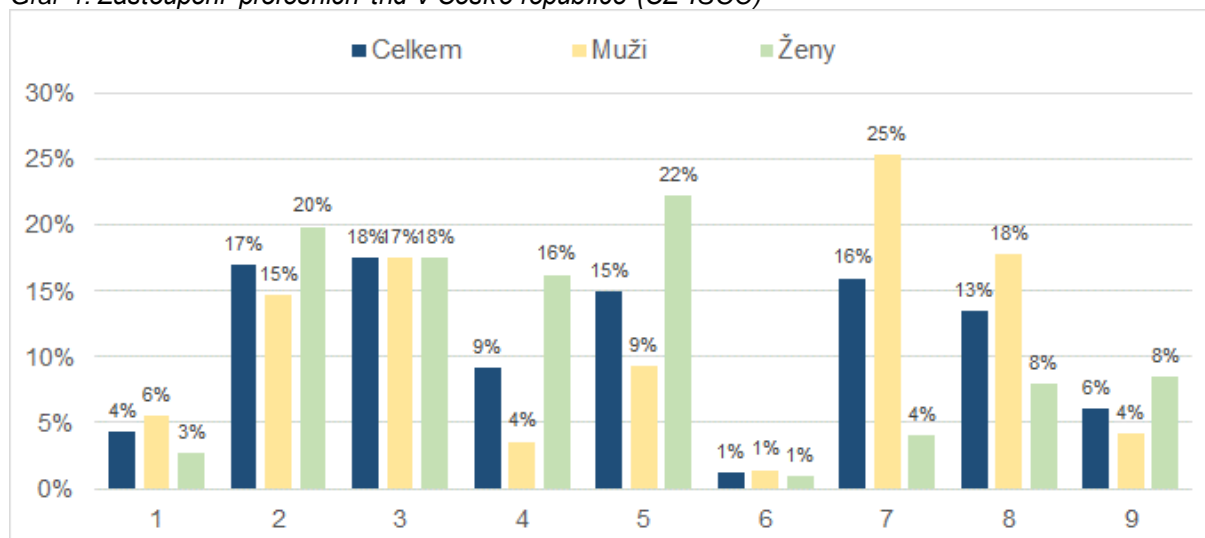
Tab. 2: Zastoupení profesních tříd v České republice (CZ-ISCO)

Hlavní třída profesí		Česká republika		
		Celkem	muži	ženy
1	Zákonodárci a řídicí pracovníci	4,3%	5,5%	2,7%
2	Specialisté	16,9%	14,6%	19,9%
3	Techničtí a odborní pracovníci	17,5%	17,5%	17,5%
4	Úředníci	9,2%	3,6%	16,2%
5	Pracovníci ve službách a prodeji	15,0%	9,3%	22,2%
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,2%	1,4%	0,9%
7	Řemeslníci a opraváři	16,0%	25,3%	4,1%
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	13,4%	17,8%	7,9%
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	6,0%	4,2%	8,4%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Rozdíly v naplnění jednotlivých tříd **mezi muži a ženami** jsou nejzřejmější ve třídách **4 Úředníci**, **5 Pracovníci ve službách a prodeji**, **7 Řemeslníci a opraváři** a **8 Obsluha strojů, zařízení, montéři**. Alespoň o 10,0 p. b. jsou ženy častěji zastoupeny ve třídách 4 a 5, zatímco muži ve třídách 7 a 8.

Graf 1: Zastoupení profesních tříd v České republice (CZ-ISCO)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

V **Hl. městě Praha**, ve **Středočeském** a v **Jihomoravském kraji** převažují hlavní **třídy profesí 1 až 4** (Střední a vyšší odborní pracovníci). V Hl. městě Praha je 72,1 % zaměstnaných zařazeno do těchto tříd a ve Středočeském a Jihomoravském kraji tvoří zaměstnaní v těchto třídách alespoň polovinu všech pracujících. Ve třídě 1 Zákonodárci a řídicí pracovníci jsou Hl. m. Praha a Středočeský kraj

jedinými kraji, ve kterých je naplněnost třídy vyšší než 5,0 %. **Nejnižší zastoupení tříd 1 - 4** lze nalézt v **Jihočeském, Karlovarském, Ústeckém a Zlínském kraji** (méně než dvě pětiny).

Pracovníků ve službách a prodeji (třída 5) je relativně **nejvíce v Karlovarském kraji** (18,7 %) a relativně **nejméně** v Hl. městě Praha (12,3 %).

Tab. 3: Zastoupení profesních tříd v ČR a v jednotlivých krajích (CZ-ISCO)

Hlavní třída profesí	Česká republika	Kraj													
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
1 Zákodníci a řídicí pracovníci	4,3%	5,7%	5,5%	3,9%	3,3%	4,1%	2,9%	3,9%	4,3%	3,3%	4,4%	4,6%	3,7%	3,3%	3,8%
2 Specialisté	16,9%	33,8%	16,2%	13,0%	12,6%	9,9%	9,4%	13,4%	14,3%	13,1%	13,2%	20,2%	14,4%	12,0%	14,7%
3 Techničtí a odborní pracovníci	17,5%	21,7%	17,0%	14,2%	17,7%	15,6%	17,0%	15,4%	17,8%	17,0%	17,2%	18,3%	17,2%	16,0%	16,6%
4 Úředníci	9,2%	10,9%	10,9%	8,3%	8,9%	9,1%	7,7%	8,1%	9,1%	9,8%	6,5%	10,0%	7,6%	8,0%	8,3%
5 Pracovníci ve službách a prodeji	15,0%	12,3%	15,4%	15,3%	14,3%	18,7%	17,6%	14,0%	16,0%	14,2%	14,3%	14,2%	14,8%	15,1%	16,8%
6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1,2%	0,5%	1,1%	2,2%	1,3%	0,8%	0,9%	0,9%	1,2%	1,5%	2,7%	1,0%	1,7%	1,4%	0,9%
7 Řemeslníci a opraváři	16,0%	6,5%	15,5%	19,9%	17,5%	16,9%	17,3%	19,7%	16,7%	17,0%	21,4%	15,0%	16,6%	22,2%	17,2%
8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	13,4%	5,0%	12,9%	16,3%	17,5%	16,9%	17,0%	18,0%	14,8%	15,9%	14,9%	10,1%	15,3%	14,8%	15,4%
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	6,0%	3,4%	5,2%	5,3%	6,6%	7,7%	9,6%	6,2%	5,8%	6,8%	5,2%	6,4%	7,5%	7,2%	6,1%

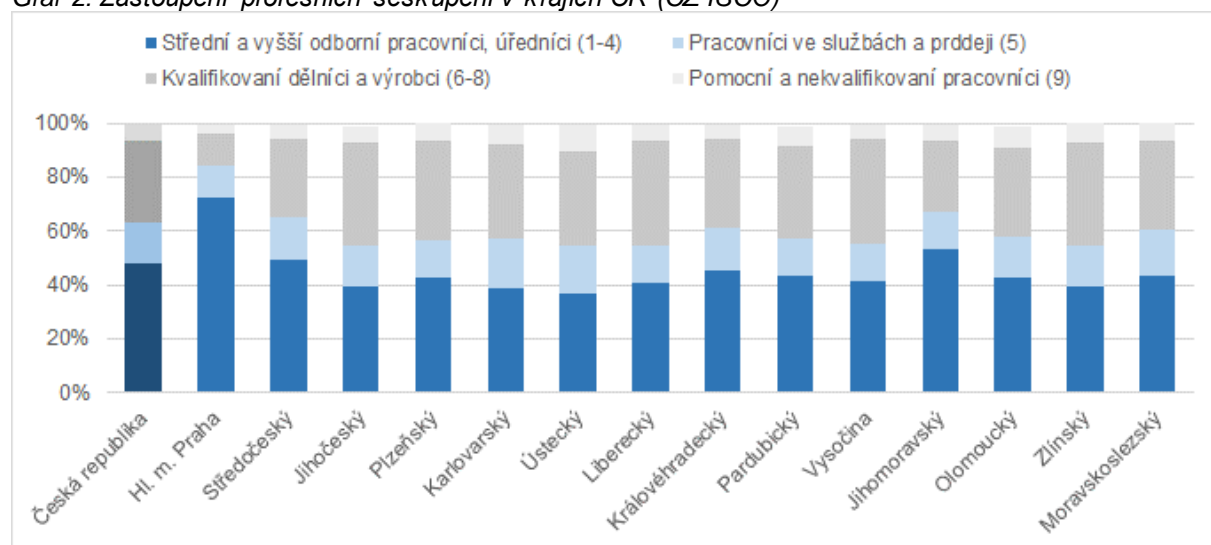
Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Zeleně jsou podbarveny 3 kraje s nejvyšší mírou zastoupení a červeně 3 kraje s nejnižší mírou zastoupení v jednotlivých třídách profesí

V rámci celé České republiky tvoří hlavní třídy profesí **6 - 8 Kvalifikovaní dělníci a výrobci** méně než třetinu všech zaměstnaných (30,6 %). Relativně **nejvíce** jsou tyto třídy naplněny v **Libereckém, Zlínském a Jihočeském kraji** a v **Kraji Vysočina** (téměř dvě pětiny). Jejich **nejnižší zastoupení** se nachází v **Hl. městě Praha** (12,0 %), v Jihomoravském (26,0 %) a ve Středočeském kraji (29,5 %).

Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (třída 9) se relativně **nejčastěji** vyskytují v **Ústeckém kraji**, ve kterém tvoří desetinu naplněnosti. V **Hl. městě Praha**, ve Středočeském, Jihočeském a Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina zastupují **nejnižší podíl** zaměstnaných (nižší než 6,0 %).

Graf 2: Zastoupení profesních seskupení v krajích ČR (CZ-ISCO)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

2.2 Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v ČR – podle CZ-NACE

Klasifikace CZ-NACE, klasifikace ekonomických činností, vychází z klasifikace NACE, která je používaná v Evropské Unii. Slouží k porovnatelnosti statistických dat v rámci celé Evropské unie. Každé statistické jednotce, která vykonává ekonomickou činnost, je přiřazen kód NACE podle její hlavní ekonomické činnosti.

Relativně **nejvíce zastoupeným odvětvím** je odvětví **C – Zpracovatelský průmysl** (26,7 %). Druhé nejčastěji zastoupené odvětví je G – Velkoobchod, maloobchod; oprava motorových vozidel (11,1 %). Ostatní odvětví jsou zastoupena relativně méně, žádné nepřesahuje desetinu pracujících.

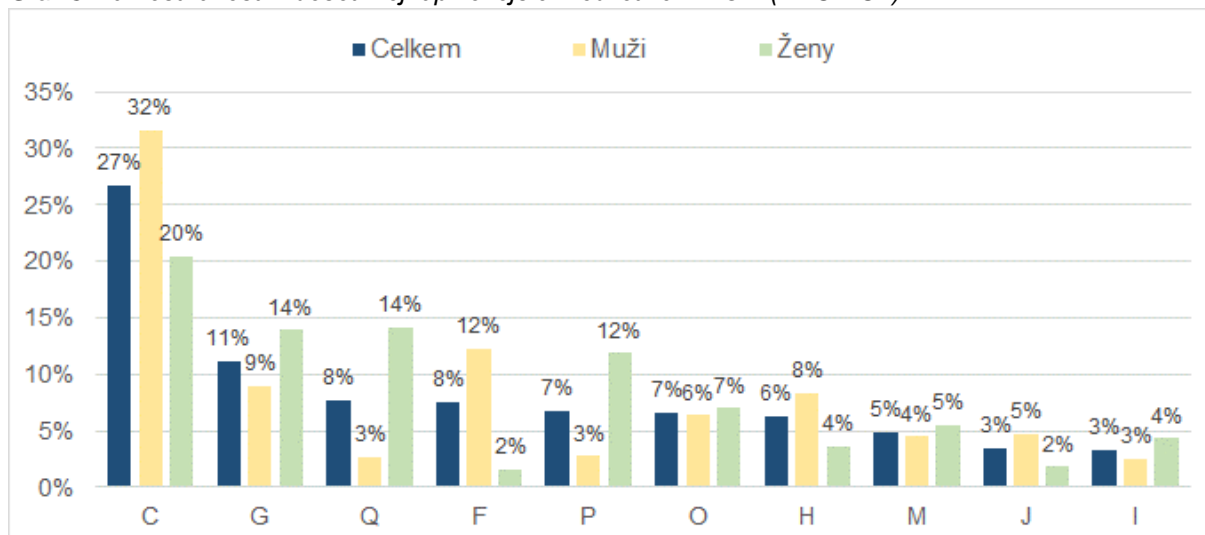
Tab. 4: Zaměstnanost v odvětvích v ČR (NACE-CZ)

Odvětví		Česká republika		
		Celkem	muži	ženy
A	Zemědělství, lesnictví a rybářství	2,6%	3,4%	1,6%
B	Těžba a dobývání	0,6%	0,9%	0,2%
C	Zpracovatelský průmysl	26,7%	31,6%	20,5%
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	1,1%	1,5%	0,6%
E	Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	1,3%	1,7%	0,7%
F	Stavebnictví	7,6%	12,3%	1,6%
G	Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel	11,1%	9,0%	13,9%
H	Doprava a skladování	6,2%	8,3%	3,6%
I	Ubytování, stravování a pohostinství	3,3%	2,5%	4,3%
J	Informační a komunikační činnosti	3,4%	4,7%	1,8%
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	2,2%	1,8%	2,8%
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	0,8%	0,8%	0,8%
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	4,9%	4,5%	5,5%
N	Administrativní a podpůrné činnosti	2,6%	2,3%	2,9%
O	Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp.	6,6%	6,4%	7,0%
P	Vzdělávání	6,8%	2,8%	11,9%
Q	Zdravotní a sociální péče	7,7%	2,7%	14,1%
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,7%	1,6%	1,9%
S	Ostatní činnosti	1,8%	1,0%	2,9%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Při **porovnání zastoupení mužů a žen** v České republice je zřejmé, že zastoupení podle pohlaví se v jednotlivých odvětvích **liší. Muži** jsou významně **častěji** zastoupeni v odvětvích **C – Zpracovatelský průmysl** (o 11,2 p. b.) a **F – Stavebnictví** (o 10,7 p. b.) než ženy. Zatímco **ženy** jsou **častěji** zaměstnány v odvětvích **Q – Zdravotní a sociální péče** (o 11,4 p. b.) a **P – Vzdělání** (o 9,1 p. b.). Téměř stejným podílem jsou zastoupena obě pohlaví v odvětvích R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti a L – Činnosti v oblasti nemovitostí.

Graf 3: Zaměstnanost v deseti nejnaplněnějších odvětvích v ČR (NACE-CZ)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Tab. 5: Zaměstnanost v odvětvích v ČR a v jednotlivých krajích (NACE-CZ)

Odvětví	Česká republika	Kraj													
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
A Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	2,6%	0,2%	2,5%	4,5%	3,6%	2,5%	2,2%	2,1%	3,2%	3,5%	6,4%	2,6%	3,9%	2,7%	1,7%
B Těžba a dobývání	0,6%	-	0,1%	0,3%	0,2%	3,0%	2,4%	0,8%	-	-	0,4%	0,1%	0,4%	-	1,6%
C Zpracovatelský průmysl	26,7%	7,8%	23,3%	28,4%	34,2%	26,0%	29,1%	36,6%	30,3%	33,8%	33,7%	25,3%	32,0%	38,4%	29,3%
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	1,1%	1,0%	0,9%	2,3%	1,0%	1,1%	1,9%	0,6%	0,6%	0,8%	1,2%	1,1%	0,5%	0,7%	1,3%
E Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	1,3%	0,8%	1,1%	1,2%	1,0%	1,8%	1,8%	1,9%	0,9%	1,6%	1,6%	1,2%	1,3%	1,5%	1,4%
F Stavebnictví	7,6%	7,0%	7,9%	8,9%	7,3%	7,6%	7,9%	8,3%	6,9%	8,0%	8,5%	7,4%	6,9%	7,6%	6,8%
G Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel	11,1%	11,5%	12,5%	11,9%	10,8%	10,4%	10,4%	9,3%	11,3%	10,1%	9,6%	11,4%	9,3%	11,1%	11,9%
H Doprava a skladování	6,2%	7,6%	8,1%	4,9%	6,6%	7,3%	6,3%	4,2%	5,3%	5,3%	4,7%	6,1%	6,2%	3,9%	6,1%
I Ubytování, stravování a pohostinství	3,3%	5,0%	3,4%	3,3%	2,6%	6,1%	3,7%	2,8%	3,4%	2,5%	3,2%	2,5%	2,2%	2,2%	3,1%
J Informační a komunikační činnosti	3,4%	9,3%	3,7%	1,6%	2,0%	1,1%	1,6%	1,5%	2,1%	2,6%	1,6%	4,3%	1,3%	2,0%	2,9%
K Peněžnictví a pojišťovnictví	2,2%	5,2%	2,2%	1,7%	1,5%	0,6%	1,5%	1,6%	2,3%	2,0%	1,6%	2,2%	1,9%	1,0%	1,4%
L Činnosti v oblasti nemovitostí	0,8%	1,9%	0,8%	0,3%	0,4%	1,0%	1,2%	0,5%	0,5%	0,4%	-	0,6%	0,9%	0,4%	0,5%
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	4,9%	11,2%	5,2%	2,5%	3,3%	2,9%	2,8%	4,5%	4,6%	3,1%	2,8%	6,3%	3,1%	3,3%	3,4%
N Administrativní a podpůrné činnosti	2,6%	4,9%	3,0%	2,0%	1,7%	1,7%	3,2%	2,1%	2,4%	1,6%	1,5%	2,4%	2,1%	0,7%	2,4%
O Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp.	6,6%	7,2%	7,5%	7,5%	6,2%	6,5%	7,2%	6,0%	6,7%	6,9%	5,6%	6,3%	7,9%	5,3%	5,3%
P Vzdělávání	6,8%	7,0%	6,3%	7,2%	6,3%	6,3%	5,5%	6,3%	6,3%	6,7%	7,0%	7,9%	7,4%	6,6%	7,0%
Q Zdravotní a sociální péče	7,7%	6,9%	6,8%	7,2%	7,9%	9,8%	7,5%	7,0%	9,0%	7,1%	6,9%	8,2%	8,0%	7,9%	9,4%
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,7%	3,0%	2,0%	1,8%	1,3%	2,0%	1,7%	2,1%	1,8%	1,0%	1,0%	1,4%	1,7%	1,2%	1,2%
S Ostatní činnosti	1,8%	2,3%	2,4%	1,7%	1,8%	1,2%	1,3%	1,6%	1,4%	1,8%	1,7%	1,9%	1,6%	1,7%	1,7%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

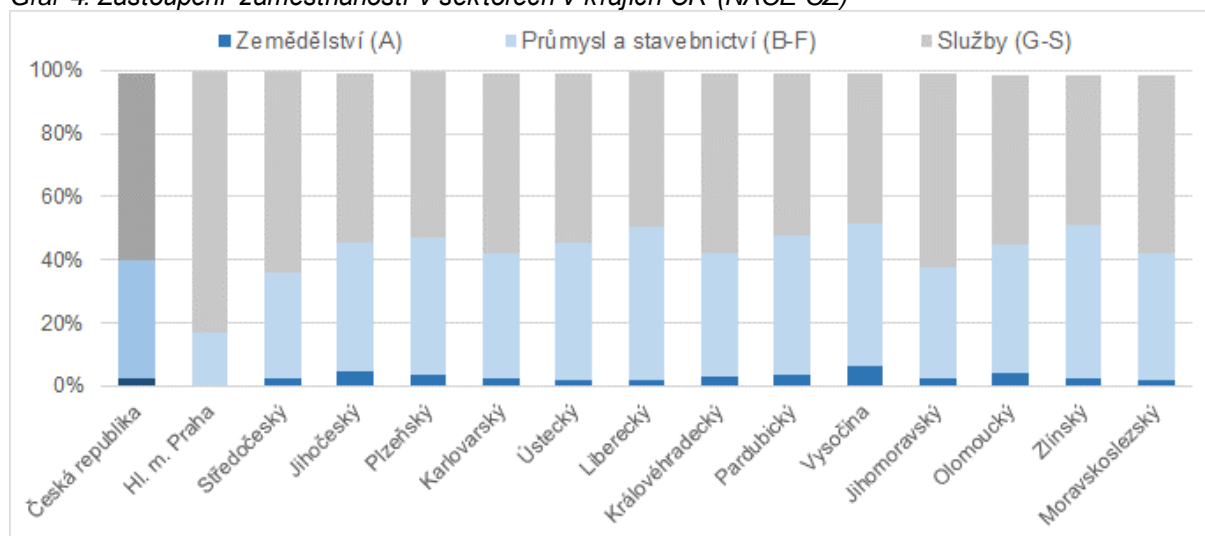
Zeleně jsou podbarveny 3 kraje s nejvyšší mírou zastoupení a červeně 3 kraje s nejnižší mírou zastoupení v jednotlivých odvětvích

Do **odvětví A – Zemědělství** je v ČR zařazeno **méně než 3,0 % zaměstnaných**. **Hl. město Praha**, vykazuje **nejnižší** podíl zaměstnaných osob v tomto odvětví (0,2 %). **Nejvyšší** podíl zaměstnaných v odvětví A nalezneme v **Kraji Vysočina** (6,4 %).

Odvětví spadající do **sektoru B až F – Průmyslová a stavební odvětví** jsou v ČR zastoupena **více než třetinou zaměstnaných** (37,2 %). Relativně **nejvíce** jsou zastoupena v **Libereckém** (48,1 %) a **Zlínském kraji** (48,1 %). Naopak **nejnižší podíl** vykazuje **Hl. město Praha** (16,6 %) a za ním s velkým odstupem Středočeský kraj (33,3 %) a Jihomoravský kraj (35,3 %).

Odvětví spadající do **sektoru služeb (G - S)** jsou v České republice zastoupena **nejvíce** (59,4 %). **Nejvyšší podíl** ekonomicky aktivních osob pracujících ve službách se vyskytuje v **Hl. městě Praha** (82,9 %) a ve Středočeském kraji (63,9 %) a v Jihomoravském kraji (61,4 %). Nižší než poloviční podíl zaměstnaných osob ve službách se vyskytuje v Kraji Vysočina (47,3 %), ve Zlínském kraji (47,5 %) a v Libereckém kraji (49,5 %).

Graf 4: Zastoupení zaměstnanosti v sektorech v krajích ČR (NACE-CZ)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

2.3 Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v ČR – podle CZ-ISCE

Klasifikace CZ-ISCE je národní klasifikace vycházející z mezinárodní klasifikace postavení v zaměstnání ISCE-93. CZ-ISCE klasifikuje obsazená pracovní místa v konkrétním časovém období a ekonomicky aktivní osoby podle jejich vztahů k pracovním místům.

Nejširší skupina ekonomicky aktivních osob má v zaměstnání postavení **zaměstnance**, včetně **členů produkčních družstev** (83,1 %). Necelou polovinu ekonomicky aktivních osob tvoří zaměstnanci ve službách (49,0 %). Druhou, i když výrazně méně početnou skupinou, jsou **pracující na vlastní účet** (13,5 %). Častěji se podniká ve službách než v průmyslu. Méně početná je skupina **zaměstnavatelů**, kterých se v rámci celé České republiky nachází 2,9 %. Nejmenší skupinu tvoří pomáhající rodinní příslušníci, těch se v celé České republice nevyskytuje více než 0,5 %.

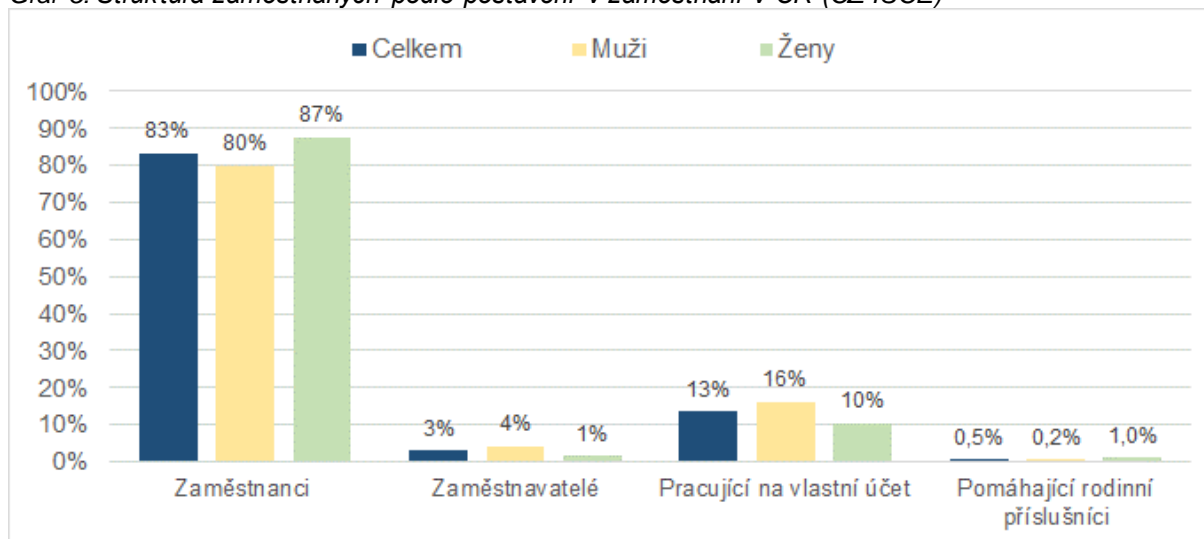
V rámci celé České republiky jsou ženy procentně více zastoupeny v kategorii zaměstnanců, včetně členů produkčních družstev (87,4 %), a to převážně ve službách (63,6 %). Zároveň relativně častěji spadají do kategorie pomáhající rodinní příslušníci. Muži jsou častěji zaměstnavateli (4,0 % vůči 1,4 % u žen) a zároveň častěji pracují na vlastní účet (16,1 % než ženy (10,2 %).

Tab. 6: Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v ČR (CZ-ISCE)

Postavení v zaměstnání	Česká republika		
	Celkem	muži	ženy
Zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	83,1%	79,7%	87,4%
z toho v průmyslu	32,2%	39,8%	22,5%
z toho ve službách	49,0%	37,5%	63,6%
Zaměstnavatelé	2,9%	4,0%	1,4%
z toho v průmyslu	0,9%	1,5%	0,1%
z toho ve službách	1,8%	2,3%	1,3%
Pracující na vlastní účet	13,5%	16,1%	10,2%
z toho v průmyslu	4,0%	6,6%	0,7%
z toho ve službách	8,9%	8,6%	9,3%
Pomáhající rodinní příslušníci	0,5%	0,2%	1,0%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Graf 5: Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v ČR (CZ-ISCE)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Zaměstnanci včetně členů produkčních družstev tvoří ve dvanácti ze čtrnácti krajů více než čtyři pětiny ekonomicky aktivních osob. Relativně **nejvíce** se jich nachází v **Pardubickém** a **Ústeckém kraji** (přes 86,0 %). V **Hl. městě Praha** a ve **Středočeském kraji** jich je **nejméně**, těsně pod 80,0 %. V Libereckém a ve Zlínském kraji, pracuje více zaměstnanců v průmyslu než ve službách. Ve všech ostatních krajích se vyskytuje vyšší podíl zaměstnanců ve službách.

Zaměstnavatelé tvoří **nejvyšší podíl** ekonomicky aktivních osob v **Hl. městě Praha** (3,6 %) a v Karlovarském kraji (3,5 %). **Nejnižší** podíly jsou nalezeny v **Plzeňském, Ústeckém** a **Jihomoravském kraji** (méně než 2,5 %). V naprosté většině krajů jsou zaměstnavatelé častěji zařazeni ve službách než v průmyslu, pouze v Pardubickém kraji je jejich podíl totožný.

Nejčastěji se pracuje na vlastní účet v Hl. městě Praha (18,4 %). Nejméně často v Karlovarském a Pardubickém kraji (desetina ekonomicky aktivních osob). Ve všech krajích se nejčastěji podniká ve službách.

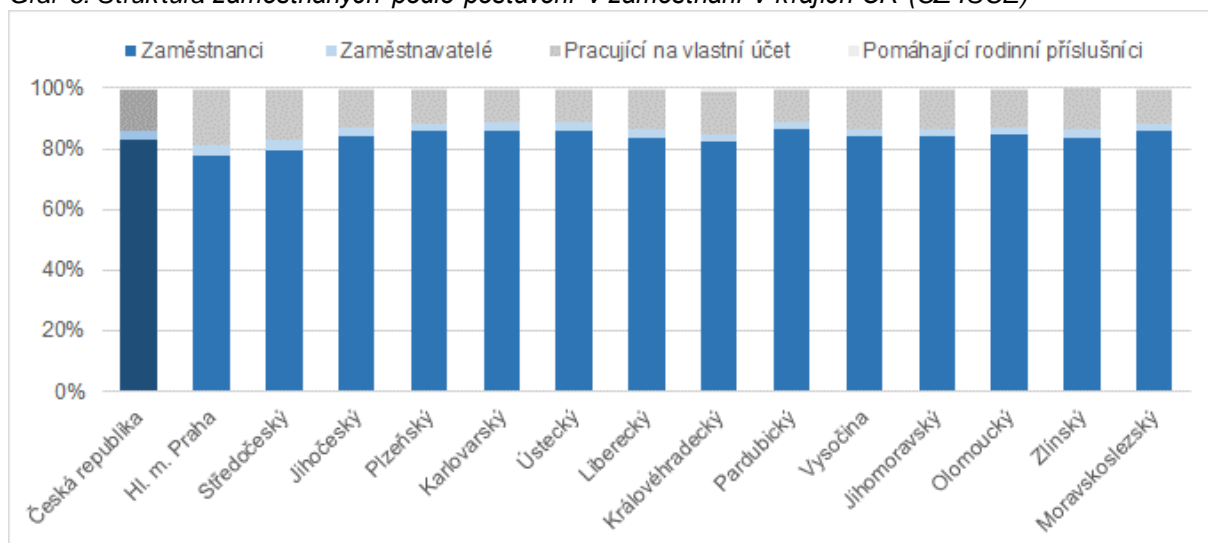
Tab. 7: Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v krajích ČR (CZ-ISCED)

Postavení v zaměstnání	Česká republika	Kraj														
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	
Zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	83,1%	77,6%	79,6%	84,0%	85,8%	85,6%	86,2%	83,7%	82,2%	86,6%	83,9%	84,3%	84,5%	83,8%	85,7%	
z toho v průmyslu	32,2%	12,9%	27,3%	35,3%	38,9%	35,4%	38,3%	41,9%	33,3%	39,5%	38,9%	30,3%	36,5%	42,3%	36,1%	
z toho ve službách	49,0%	64,5%	50,4%	45,2%	44,4%	48,6%	46,1%	40,3%	46,9%	44,4%	39,9%	51,9%	45,3%	39,8%	48,5%	
Zaměstnavatelé	2,9%	3,6%	3,2%	3,0%	2,3%	3,5%	2,4%	2,9%	2,7%	2,5%	2,9%	2,3%	2,8%	3,0%	2,6%	
z toho v průmyslu	0,9%	0,6%	1,1%	1,2%	0,5%	0,7%	0,8%	1,1%	0,7%	1,2%	1,3%	0,9%	1,0%	1,3%	0,9%	
z toho ve službách	1,8%	3,0%	2,0%	1,8%	1,6%	2,3%	1,5%	1,6%	1,9%	1,2%	1,5%	1,4%	1,6%	1,7%	1,6%	
Pracující na vlastní účet	13,5%	18,4%	16,4%	12,4%	11,2%	10,4%	11,0%	13,1%	14,1%	10,4%	12,6%	12,8%	12,2%	13,2%	11,2%	
z toho v průmyslu	4,0%	3,0%	4,9%	4,5%	4,1%	3,1%	3,9%	5,0%	4,9%	3,6%	4,9%	4,0%	3,5%	4,7%	3,3%	
z toho ve službách	8,9%	15,3%	11,2%	7,0%	6,2%	6,7%	7,0%	7,7%	8,3%	6,2%	6,6%	8,4%	7,6%	7,6%	7,4%	
Pomáhající rodinní příslušníci	0,5%	0,4%	0,8%	0,6%	0,8%	0,5%	0,4%	0,4%	1,0%	0,5%	0,6%	0,6%	0,6%	-	0,5%	

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Zeleně jsou podbarveny 3 kraje s nejvyšší mírou zastoupení a červeně 3 kraje s nejnižší mírou zastoupení v jednotlivých postaveních v zaměstnání

Graf 6: Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v krajích ČR (CZ-ISCED)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

2.4 Vzdělanostní struktura zaměstnaných v ČR – podle CZ-ISCED

Klasifikace vzdělání CZ-ISCED vychází z mezinárodní klasifikace ISCED. Tato klasifikace nejprve zařazuje vzdělávací programy a poté klasifikuje jejich kvalifikace, tedy oficiální potvrzení o úspěšném ukončení vzdělávacího programu.

V rámci celé České republiky disponuje **vysokoškolským vzděláním** čtvrtina (25,1 %) zaměstnaných. Více než dvě třetiny pracujících vykazují **střední vzdělání s maturitou** (37,7 %) a třetina **střední vzdělání bez maturity** (32,7 %). **Základním vzděláním** disponuje pouze 4,6 % zaměstnaných.

Nejvyšší **rozdíly v zastoupení mužů a žen** lze nalézt u **středního vzdělání bez maturity** a **středního vzdělání s maturitou**. Ženy častěji než muži absolvují střední vzdělání s maturitou a naopak muži častěji ukončují své střední vzdělání bez maturity. Tento rozdíl je pravděpodobně spojený s celkovým

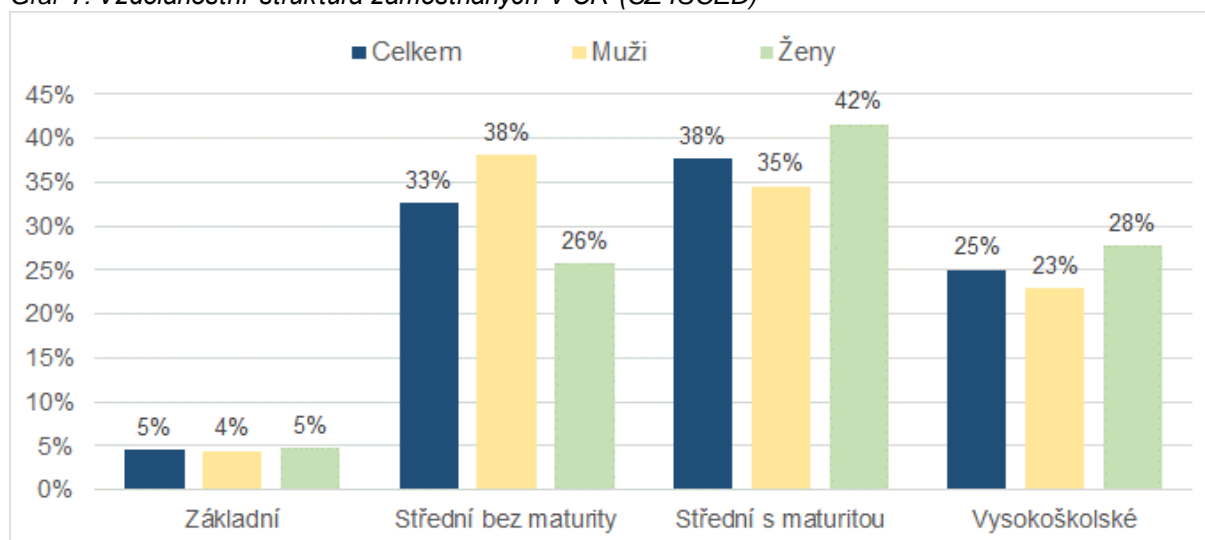
rozložením profesní struktury České republiky, jelikož oborové a řemeslné profese jsou častěji vyučovány v rámci středního vzdělání, po jehož absolvování žák obdrží výuční list. Tyto profese jsou v České republice stále spíše mužskou doménou.

Tab. 8: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v ČR (CZ-ISCED)

Dokončené vzdělání	Česká republika		
	Celkem	muži	ženy
Základní vzdělání	4,6%	4,4%	4,8%
Střední vzdělání bez maturity	32,7%	38,0%	25,8%
Střední vzdělání s maturitou	37,7%	34,6%	41,6%
Vysokoškolské vzdělání	25,1%	23,0%	27,7%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Graf 7: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v ČR (CZ-ISCED)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

V naprosté většině krajů nepřesahuje podíl zaměstnaných se **základním vzděláním** 5% hranici. V Karlovarském (9,2 %) a v Ústeckém (10,0 %) kraji však jejich podíl tvoří desetinu pracujících.

Tab. 9: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v ČR a v jednotlivých krajích (CZ-ISCED)

Dokončené vzdělání	Česká republika	Kraj													
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Základní	4,6%	2,4%	4,3%	4,6%	5,8%	9,2%	10,0%	4,9%	3,9%	4,3%	3,6%	3,5%	5,6%	3,4%	4,2%
Střední bez maturity	32,7%	13,5%	34,3%	37,3%	35,7%	37,4%	39,1%	39,9%	33,3%	36,3%	37,5%	30,5%	35,4%	39,0%	35,5%
Střední s maturitou	37,7%	37,9%	37,6%	38,3%	39,1%	40,0%	36,7%	35,8%	40,6%	39,3%	38,2%	35,3%	35,3%	37,4%	38,7%
Vysokoškolské	25,1%	46,2%	23,8%	19,8%	19,5%	13,3%	14,1%	19,4%	22,2%	20,2%	20,8%	30,8%	23,6%	20,0%	21,5%

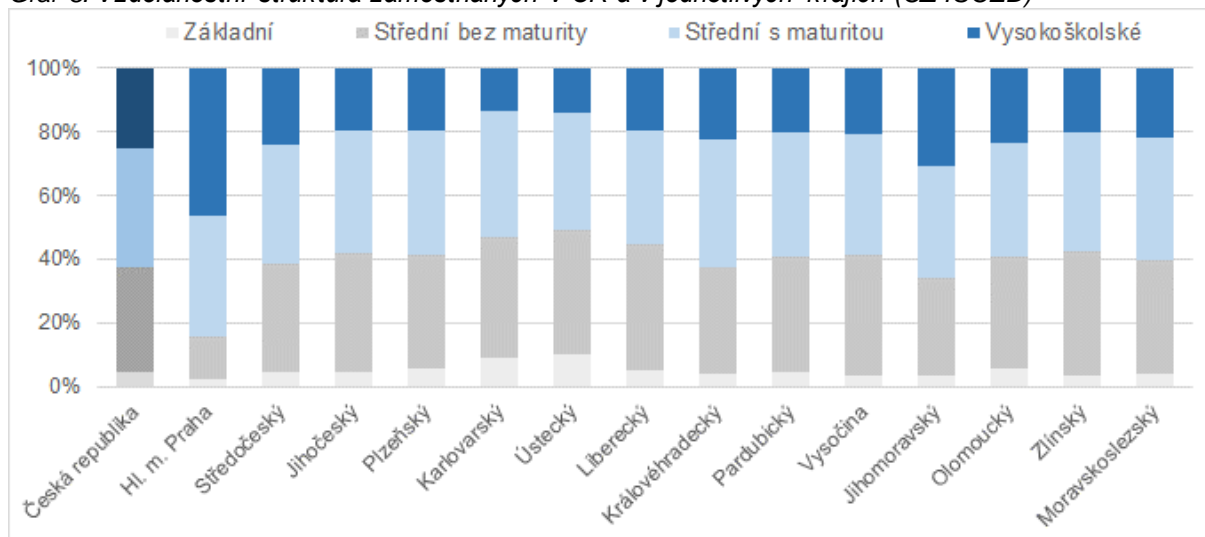
Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Zeleně jsou podbarveny 3 kraje s nejvyšší mírou zastoupení a červeně 3 kraje s nejnižší mírou zastoupení podle úrovně dokončeného vzdělání

Nejvyšší podíl pracujících lidí se **středním vzděláním bez maturity** se nachází v **Libereckém, Ústeckém a Zlínském kraji** (téměř dvě pětiny), **nejnižší** pak v **HI. městě Praha** (13,5 %). Rozdíly jednotlivých krajů u podílu zaměstnaných **se středním vzděláním s maturitou** jsou nižší než u předchozích dvou kategorií vzdělání. Podíl zaměstnaných s tímto vzděláním se napříč republikou pohybuje mezi 35,3 – 40,6 %.

Vysokoškolské vzdělání má v rámci celé České republiky čtvrtina zaměstnaných. **Nejvíce** jich je v **HI. městě Praha** (46,2 %) a v **Jihomoravském kraji** (30,8 %). **Nejméně** zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním je k nalezení v **Karlovarském, Ústeckém, Libereckém, Jihočeském a Plzeňském kraji**. V těchto krajích tvoří vysokoškolsky zaměstnaní méně než pětinu zaměstnaných.

Graf 8: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v ČR a v jednotlivých krajích (CZ-ISCED)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2020

Vydal Národní pedagogický institut České republiky
Senovážné nám. 25, 110 00 Praha 1, roku 2021

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického institutu České republiky
najdete na www.npi.cz